

<< Zámek Vizovice je považován za barokní perlu východomoravského regionu. Foto ČTK

Britští přátelé českých památek

>> Britský student Rupert Emery jezdí opravovat české památky pravidelně. Foto Právo – Petr Horník

To, že cizinci obdivují naše památky i jejich četnost, není nic nového. České architektonické skvosty mají už jedenáct let své zahraniční „přátele“. Zvláště ty zapomenuté, na jejichž opravu se nedostávají prostředky. Organizace The Friends of Czech Heritage sídlí v hrabství Sussex na jihu Anglie. Pod její záštitou k nám přijíždějí dobrovolníci, aby přiložili ruku k dílu, a pomohli tak k udržení a obnově českého kulturního dědictví.

>> **Zuzana Musálková**

„Studuji češtinu a při pobytu u vás si ji aspoň procvičím,“ říká britský dobrovolník Rupert Emery, student Oxfordské univerzity. Věnuje se němčině a našemu rodnému jazyku a doufá, že mu znalost těchto dvou řečí otevře dveře k mnoha různým profesím a možnost pracovat se uplatnit ve více zemích. Při návštěvách českých a moravských historických objektů si jazyk sice procvičuje, ale hlavně dělá rukama. Odměnou mu je dobrý pocit, kvůli němuž přijíždí pravidelně. „Už jsem pomáhal v Krásném a Červeném Dvoře,“ vyjmenovává zámecké objekty.

Dvaadvacetiletý Londýňan naposledy opravoval kamennou zídku v parku vizovického zámku. Její obnově věnoval spolu s dalšími sedmi Brity pět dnů strávených rozebíráním zdi, očištěním kamenů, mícháním malty a znovupostavením části historického ohraničení areálu.

Pracovní dovolená

Nadšenci z Británie nejsou kvalifikovaní restaurátoři ani kameníci s certifikátem na opravu památek a těžko by zvládli odborné práce. I tak rádi přiloží ruku k dílu tam, kde mohou. Především vyčistili kamenné schody v Poustevníkově roklí u zámku Krásný Dvůr na Lounsku. V té době byla tato část objektu veřejnosti nepřístupná právě

kvůli špatnému stavu. Po odjezdu skupiny se v rekonstrukci pokračovalo a dnes je možné historické místo bez problémů navštívit.

Dobrovolníci do České republiky přijíždějí pod záštitou neziskové organizace The Friends of Czech Heritage (*Přátelé českého dědictví – pozn. red.*). Lidé nejrůznějších povolání si vezmou dovolenou a stejně jako Rupert manuálně pracují, přičemž si sami hradí cestu i pobyt. Jedné výpravy se účastní sedm až osm osob. Během dobrovolničení v sobě mohou objevit nové talenty. „Před každým projektem je těžké odhadnout, za jak dlouho bude vše hotovo. Entuziasmus účastníků i ochota k práci bývají opravdu silné,“ tvrdí předseda neziskové organizace TFOCH a projektový koordinátor Peter Jamieson.

„Nedávno mě hodně překvapila jedna starší lékařka, která bez problémů pochopila proces zedniciny a během jediného dne se naučila být velmi rychlá a systematická. Po celou dobu si udržela stejné tempo,“ libuje si s tím, že často vidí u svých svěřenců všeho věku velký zápal a nadšení. „Někdy se k nám připojují i Češi, například ve Žďru n’ d Saazavou,“ vysloví název města ležícího na Vysočině. Opravím jeho poangličtěnou verzi na Žďár nad Sázavou. „Vidíte, a já mám pocit, že vyslovuji přesně to co vy, a vážně neslyším žádný rozdíl,“ zasměje se Angličan, který sice češtinu neovládá, zato má k naší republice vztah trvajících mnoho desetiletí.

Poprvé se k nám podíval jako student architektury na konci 60. let minulého století. „Vzpomínám si na Prahu, která byla opravdu jiná než dnes, a taky na svůj příjezd do Slavkova. Chtěl jsem vidět, kde bojoval Napoleon. Ptal jsem se na nádraží, kde přesně byla ta slavná bitva. Průvodčí ukázal na okolní krajinu a pole a řekl *No tady všude*,“ vzpomíná devětašedesátiletý architekt se smíchem a doplňuje, že se sem v podstatě od té doby velmi rád vrací. „Což bylo mnohem snazší po roce 1989.“

Hezčí kabát

S organizací The Friends of Czech Heritage, která si dává za cíl pomáhat s obnovou a uchováním památek u nás, je spojen od jejího založení v roce 2007. Za jedenáct let zrealizovali více než čtyřicet akcí, ať už v podobě manuální práce, nebo udělení menšího finančního grantu. Snahou organizace je inspirovat místní k dobrovolnické práci, ukázat jim, že mohou sami přispět k tomu, aby historické objekty v jejich kraji měly hezčí kabát a byly celkově v lepším stavu.

Neziskovku založila historička architektury Barbara Peacock, která během 90. let minulého století navštívila stovky přístupných i nepřístupných zámků u nás a překvapilo ji, jak se řada Čechů snažila památky v často dezolátním stavu opravit i bez potřebných finančních prostředků.

V Británii by se podle ní takové stavby už dávno nemilosrdně zbouraly. Na druhou stranu se obyvatelé ostrovního státu více zapojovali a zapojují do komunitních činností. „Dobrovolnictví u nás má kontinuální tradici, u vás byla přerušena obdobím komunismu, aspoň myslím,“ pokračuje Jamieson, který během pobytu v Česku sám přikládá ruku k dílu a nebojí se ani lopaty, ani zednických rukavic.

Pro obyvatele některých západních zemí je obvyklé a běžné věnovat svůj čas dobré věci a jsou v tomto duchu více vychovávaní. Ruku k dílu přiloží ale i mnoho Čechů. Podle údajů Českého statistického úřadu se v roce 2014 do dobrovolnických činností zapojilo okolo milionu obyvatel naší země a odvedli zdarma práci, která by stát přišla na šest miliard korun.

Organizace TFOCH by chtěla, aby se tato čísla ještě zvýšila. „Sice nemáme kapacitu ani prostředky na to, abychom prováděli celkové rekonstrukce velkých areálů, ale můžeme poskytnout menší grant nebo pomoci s revitalizací místa, a pokusit se tak zažehnout proces obnovy,“ předstírá architekt.

Organizace stojí za vznikem obecně prospěšné společnosti Czech National Trust, která si dala za cíl obnovovat historické nemovitosti i za pomoci českých mecenášů, odborníků a lidí, kteří se prostě rádi zapojí. Na jejich stránkách czechnationaltrust.org lze vyplnit vstupní formulář. →

(Inzerce)

Centropol připravil speciální ceník pro chataře a chalupáře. Ušetří až třetinu nákladů na elektřinu

Centropol pokračuje v zavádění revolučních ceníků. Vychází vstříc všem, kteří platí účty za elektřinu na chalupě, v letním domě či dokonce jen v garáži.

Speciálně pro ně Centropol připravil ceník Mini. Vyplatí se však jen lidem se skutečně nízkou spotřebou, pro které Centropol snížil fixní poplatek až o 90 %. Vyslyšel tak přání chatařů a majitelů dalších nemovitostí a vychází jim s cenou vstříc.

Informujte se na pobočkách nebo volejte **478 575 555**

Adresy jednotlivých poboček najdete na www.centropol.cz

<< Filip Trnečka se ve své profesi zabývá stavební obnovou památek.

<< Britští dobrovolníci tráví dovolenou manuální prací.

Historická zedničina

Specialisté v oboru rekonstrukce historických objektů nechyběli ani při obnově zídky na zámku Vizovice. Filip Trnečka na práce a dobrovolníky dohlížel a zároveň proškoloval řemeslníky, kteří se chtěli v tomto specifickém řemesle zdokonalit. „Dělám historickou zedničinu, jsem diplomovaný specialista v oboru stavební obnova památek,“ ří-

ká na úvod osmatřicetiletý odborník, který se zabývá i konzervováním vápenných omítek.

Různorodou skupinu Britů si nemohl vynachválit. „Jsou perfektní. Člověk by nevěřil, jak rychle dokázali se stavbou pohnout a s jakým pochopením k řemeslu. Je vidět, že je jejich cílem něco udělat, ne se pobavit,“ vyjadřuje se ke skupině anglicky mluvících dobrovolných dělníků.

Jejich práce byla pod následným dohledem památkového ústavu. „Musíme postupovat opatrně, dodržujeme postupy. Jednotlivé kroky s památkáři průběžně konzultujeme. Je třeba respektovat, že kameny mají specifický spároveň a jako pojivo slouží malta smíchaná z vápna a písku přímo na místě,“ tvrdí Trnečka.

Národní památkový ústav eviduje na čtyřicet tisíc chráněných nemovitostí, jejichž udržování a opravy stojí astronomické částky. Jak prospěšná tedy může být drobná pomoc nekvalifikovaných nadšenců? Například zámek Vizovice, na kterém proběhla poslední akce britských dobrovolníků, prochází nákladnou rekonstrukcí. A mohlo by se zdát, že obnova několika metrů kamenné zdi není velká pomoc, přesto je vítaná.

Pokračujeme!

„Rozpočet na opravu poškozené části zídky činí 280 000 korun, na což s našimi současnými prostředky nedosáhneme,“ vysvětluje místní kastelánka Jana Pluhařová. „Díky tomu, že ušetříme za práci, se celkové náklady sníží.“

Dobrovolníci mohou být pyšní na to, že přispěli k obnově jedné z barokních perel Moravy. Do parku je celoroční vstup zdarma, a tak tu návštěvníci obdivují sochy moravského mistra Ondřeje Schweigla, nebo tu mohou trávit volný čas či odpočívat.

„Celý areál včetně zahrady je velmi dobře zasažen do poměrně komplikované krajiny,“ představuje kastelánka práci barokního stavitele Františka Antonína Grimma a dodává, že atmosféru v místním areálu považuje za takřka rodinnou.

Proto je tu prostor i pro dobrovolničení, které po návštěvě britské výpravy inspirovalo zaměstnance zámku. Britové rekonstrukci zídky nedokončili. „Což ani nebylo v časovém plánu. Po jejich odjezdu jsme se s kolegy ze zámku dohodli, že si zbytek opravíme ve volném čase sami,“ dodává ještě kastelánka. ■

>> Projektový koordinátor Peter Jamieson pomáhá českým historickým objektům už jedenáct let. Foto Právo – Petr Horník (5)

>> Podle kastelánky Jany Pluhařové práce dobrovolníků sníží náklady na opravu.